

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-09-27

Vår referens

Henrik Heyman
Utvecklingssamordnare
henrik.heyman@malmo.se

Johanna Ludvigsson
Utvecklingssamordnare
johanna.ludvigsson@malmo.se

Remiss Justitiedepartementet - Ett statligt identitetskort STK-2026-1043

Sammanfattning

Justitiedepartementet har gett Malmö stad möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian Ett statligt identitetskort (Ju2026/01595) om att införa ett nytt, gemensamt statligt identitetskort. Syftet med förslagen i promemorian är att skapa en säkrare och mer sammanhållen identitetsförvaltning samt att minska bedrägerier.

För att stärka identitetsförvaltningen i Sverige, försvåra identitetsmissbruk och motverka bedrägerier och andra brott som begås med hjälp av oriktiga identitetshandlingar ska ett nytt statligt identitetskort införas. Polismyndigheten föreslås bli ansvarig för utfärdandet. Det nya identitetskortet ska regleras i en ny lag om statligt identitetskort. Samtidigt ska en pass- och identitetskortsdatalag införas som säkerställer att personuppgifter kan behandlas på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten med pass och statliga identitetskort. Slutligen ska det, för att utreda vissa allvarliga brott, och efter beslut av åklagare, vara möjligt att göra biometriska jämförelser av ansiktshandlingar mot ansiktshandlingar som finns i det pass- och identitetskortsregister som Polismyndigheten ska föra.

Stadskontoret välkomnar utredningens intentioner men ser att det finns aspekter som inte behandlas i tillräcklig omfattning. Ur ett barnrättsperspektiv behöver särskilt hanteringen av skyddade personuppgifter lyftas, exempelvis för våldsutsatta kvinnor och barn. Stadskontoret ser även en risk för att tekniska lösningar inte utformas så att de i tillräcklig utsträckning kan användas av personer med fysiska, kognitiva och sensoriska funktionsnedsättningar. Vidare efterfrågar stadskontoret vilka eventuella kostnader införandet kommer att innebära för kommunerna, exempelvis utbildning, administration och tekniska förutsättningar.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Justitiedepartementet.

Beslutsunderlag

- Ett statligt identitetskort
- Remiss Justitiedepartementet - Ett statligt identitetskort
- Miljönämnden beslut 260826 § 158
- Remissvar miljönämnden
- Remissvar funktionsförvaltningen
- Remissvar arbetsmarknads- och socialförvaltningen
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 261005 Remiss Justitiedepartementet - Ett statligt identitetskort
- Förslag till yttrande KSAU 261005 Remiss Justitiedepartementet - Ett statligt identitetskort

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-10-05

Kommunstyrelsen 2026-10-14

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Funktionsstödsförvaltningen

Miljönämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Bakgrund

För att stärka identitetsförvaltningen i Sverige, försvåra identitetsmissbruk och motverka bedrägerier föreslås införandet av ett helt nytt statligt identitetskort som regleras i en ny egen lag. Kortet ska utfärdas av de myndigheter som är passmyndigheter (i dagsläget Polismyndigheten i Sverige och utlandsmyndigheter). Identitetskortet föreslås finnas i två varianter: dels med resefunktion (motsvarande dagens nationella id-kort), vilket endast får utfärdas till svenska medborgare, dels utan resefunktion. Kortet utan resefunktion ska inte innehålla uppgift om medborgarskap och får även utfärdas till utlänningar som är folkbokförda i Sverige, utlänningar som omfattas av lagen om immunitet och privilegier, samt utlänningar som har ett aktivt samordningsnummer.

Ansökan om kortet måste göras genom personlig inställelse hos passmyndigheten där ansiktsbild och fingeravtryck tas. Om ansökan gäller ett kort utan resefunktion kan den dock göras via ett godkänt bud om sökanden är förhindrad att inställa sig personligen på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Innan det nya kortet lämnas ut ska sökandens identitet kontrolleras och eventuella tidigare giltiga id-handlingar lämnas in för makulering.

Den statliga e-legitimationen

Det statliga identitetskortet ska utrustas med ett lagringsmedium som gör det möjligt att även innehålla en statlig e-legitimation. Denna e-legitimation ska uppfylla kraven för EU:s högsta tillitsnivå ("hög") och göra det möjligt att skapa kvalificerade elektroniska underskrifter. E-legitimationens giltighetstid ska följa själva identitetskortets giltighetstid. Den kan spärras tillfälligt eller återkallas separat av säkerhetsskäl utan att hela identitetskortet återkallas.

Pass- och identitetskortsdatalag

För att hantera personuppgifter på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt införs en ny pass- och identitetskortsdatalag som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR). Lagen reglerar personuppgiftsansvaret och ger Polismyndigheten i uppdrag att föra två centrala register med hjälp av automatiserad behandling: ett "pass- och identitetskortsregister och ett passtillståndsregister". Pass- och identitetskortsregistret får bland annat innehålla identitetsuppgifter, ansiktsbilder samt biometriska uppgifter som tagits fram ur dessa ansiktsbilder. Det är dock uttryckligen förbjudet att lagra fingeravtryck (eller biometri baserad på fingeravtryck) i detta centrala register. Fingeravtryck som tas vid ansökan eller utlämning sparas enbart lokalt på själva kortets chip och ska omedelbart förstöras i myndighetens system så fort handlingen har utfärdats eller ärendet avslutats.

Brottsbekämpning och biometriska sökningar

Som huvudregel råder det ett strikt förbud mot att göra integritetskänsliga sökningar i registren i syfte att få fram ett urval av personer baserat på känsliga personuppgifter. Det är även förbjudet att använda ansiktsbilder och biometriska uppgifter som sökbegrepp. Det görs dock ett viktigt undantag för brottsbekämpning: Nationellt forensiskt centrum (NFC) ges rätt att, efter beslut av åklagare, använda automatiserad ansiktsjämförelse mot ansiktsbilderna i pass- och identitetskortsregistret för att utreda vissa allvarliga brott.

Modernisering av passlagstiftningen och övriga ändringar

I samband med den nya lagstiftningen moderniseras även passlagen (1978:302). Kraven vid passansökan och utlämning av pass anpassas så att de speglar de nya reglerna för identitetskortet, inklusive skyldigheten att låta myndigheten ta ansiktsbild och fingeravtryck för kontroll vid utlämning. Reglerna för när ett pass ska återkallas skärps och förtydligas, exempelvis om väsentliga uppgifter i passet blivit felaktiga eller om någon annan än innehavaren förfogar över handlingen.

Följdändringar föreslås även i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt i tillhörande förordningar. Sekretesskyddet för enskildas personliga förhållanden i

passärenden utvidgas till att även gälla i ärenden om det statliga identitetskortet. Slutligen görs ändringar i serviceförfordningen så att personal vid statliga servicekontor, i enlighet med serviceavtal, ges behörighet att lämna ut det nya statliga identitetskortet till sökande.

De nya lagarna och samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 september 2029. Då upphävs samtidigt den tidigare förordningen om nationellt identitetskort och den äldre lagen om statlig e-legitimation.

Remissinstansernas yttranden

Promemorian har skickats på förvaltningsremiss till arbetsmarknads- och socialförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen och miljöförvaltningen som har getts möjlighet att lämna synpunkter på utredningen. Förfarandet med förvaltningsremiss beror på den mycket korta svarstiden. Miljöförvaltningens svar har dock beslutats i miljönämnden.

Stadskontoret har bitt arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt funktionsstödsförvaltningen att svara utifrån följande frågor:

- Hur ser förvaltningen på förslagen i stort utifrån möjlighet att motverka välfärdsbrott/felaktiga utbetalningar?
- Finns det situationer där genomförande av förslagen skulle göra skillnad kopplat till förvaltningens uppdrag?
- Är det något i förslagen som saknas eller hade kunnat göras annorlunda utifrån ett effektivitets- eller rättssäkerhetsperspektiv?

Stadskontoret har bitt miljöförvaltningen att svara utifrån följande frågor:

- Hur ser förvaltningen på förslagen i stort kopplat till tillsyn/Tryggare Malmö?
- Finns det situationer där genomförande av förslagen skulle göra skillnad kopplat till förvaltningens uppdrag?
- Är det något i förslagen som saknas eller hade kunnat göras annorlunda utifrån ett effektivitets- eller rättssäkerhetsperspektiv?

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på förslagen om stärkt identitetskontroll, då identitetsrelaterade problem förekommer i arbetet mot välfärdsbrott och felaktiga utbetalningar. Exempelvis har det förekommit ärenden där olika identitetshandlingar haft bilder på olika personer eller där någon använt en annans identitet vid ansökan om bistånd. En säkrare identitetskontroll vid utfärdandet av statliga identitetskort kan förebygga sådant missbruk och säkerställa att bistånd riktas till rätt person. Dock påpekas att även med säkrare identitetskontroller kan vissa felaktigheter kvarstå, exempelvis när e-legitimationer medvetet lånas ut och används av andra. Därför bör reformen ses som en del av, men inte en fullständig lösning på, arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.

Förslagen kan underlätta och stärka identitetskontrollen i flera av förvaltningens verksamheter, särskilt vid myndighetsutövning där det är avgörande att säkerställa att rätt person ansöker om och tar emot bistånd. Även inom utförarverksamheter, som exempelvis arbetsmarknadsinsatser, är detta viktigt. Ett statligt identitetskort med hög säkerhetsnivå kan bidra till enklare och säkrare identitetskontroller. Förvaltningen ser också positivt på att personer med samordningsnummer kan få statligt identitetskort och e-legitimation, vilket underlättar för dessa grupper att styrka sin identitet i kontakt med myndigheter.

Förslagen kan bidra till en mer tillförlitlig identitetsförvaltning och därmed stärka rättssäkerheten vid handläggning. Det är dock viktigt att identitetshandlingarna kan användas och verifieras säkert även i kommunal verksamhet. Förvaltningen lyfter särskilt behovet av skydd för personer med skyddade personuppgifter, såsom våldsutsatta kvinnor och barn. Promemorian tar upp sekretess och integritet, men behandlar inte specifikt dessa personers situation. Förvaltningen anser att det är avgörande att de nya identitetslösningarna utformas så att de upprätthåller ett högt skydd för personer med skyddade personuppgifter och inte medför ökade risker för att skyddade uppgifter röjs.

Funktionsstödsförvaltningen

Funktionsstödsförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget om en sammanhållen statlig identitetsinfrastruktur. Förvaltningen bedömer att reformen kan stärka rättssäkerheten, minska identitetsmissbruk och välfärdsbrott samt skapa en tydligare koppling mellan fysisk identitet, statlig identitetshandling och elektronisk identitet. Samtidigt lyfts betydande integritets- och informationssäkerhetsfrågor kopplade till behandling av biometriska uppgifter. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot risker för obehörig åtkomst, felaktig biometrisk identifiering och framtida ändamålsglidning. Förvaltningen betonar också vikten av tillgänglighet, alternativa identifieringsvägar och att kommuner ges möjlighet att verifiera identitetshandlingars giltighet utan tillgång till känsliga biometriska uppgifter.

Den föreslagna statliga e-legitimationen ses som en viktig del av reformen eftersom den knyter samman fysisk och digital identifiering i en statligt säkerställd identitetskedja. Detta kan öka säkerheten i kommunala digitala tjänster och skapa bättre förutsättningar för säker elektronisk identifiering. Förvaltningen anser att e-legitimationen måste vara enkel att integrera i kommunernas tjänster och att personer som inte kan använda digitala lösningar fortsatt ska kunna få tillgång till offentlig service genom alternativa identifieringsformer.

Förslaget bedöms kunna stärka arbetet mot välfärdsbrott genom säkrare identifiering av individer och bättre koppling mellan identitet och fysisk person. Detta är särskilt viktigt i takt med att välfärdssystem och myndighetsutövning digitaliseras. Förvaltningen framhåller dock att säker identifiering endast är en del av lösningen. Det är samtidigt viktigt att understryka att kommunala myndigheter behöver enkla och säkra möjligheter att kontrollera om statliga identitetshandlingar är giltiga, till exempel genom en framtida verifieringstjänst vilken kan ge besked om en handling är giltig, spärrad eller ogiltig utan att kommunerna får direkt tillgång till register eller biometriska uppgifter.

Tillgänglighetsperspektivet bör, enligt förvaltningen, vara centralt vid genomförandet av reformen. Krav på personlig inställelse, biometrisk registrering och digital användning kan skapa hinder för personer med olika funktionsnedsättningar. Därför behöver tekniska lösningar utformas så att de kan användas av personer med fysiska, kognitiva och sensoriska funktionsnedsättningar. Hög säkerhet och hög tillgänglighet bör ses som ömsesidigt förstärkande mål.

Förvaltningen betonar att biometriska system kan innehålla systematiska fel och bias som riskerar att leda till diskriminering eller felaktig identifiering. Detta kan få allvarliga konsekvenser för enskilda, särskilt inom myndighetsutövning och tillgång till offentliga förmåner. Därför bör systemen kvalitetssäkras, följas upp och utvärderas kontinuerligt för att upptäcka och motverka skillnader mellan olika grupper. Även personer med begränsad digital vana eller andra svårigheter att använda tekniken får inte missgynnas. Eftersom biometriska uppgifter är permanent knutna till individen ställer deras användning mycket höga krav på säker hantering. Förvaltningen framhåller att myndigheter endast bör få tillgång till de uppgifter som är nödvändiga för det aktuella ändamålet och att dataminimering ska vara en grundläggande princip i det fortsatta arbetet.

Det nya identitetskortet kommer att kunna fungera som identitetshandling, e-legitimation och för svenska medborgare även som resehandling. Detta ger praktiska fördelar men skapar också ett ökat beroende av en specifik handling. Förvaltningen anser därför att tydliga rutiner för spärning, återställning och nyutfärdande måste finnas för att undvika att individer utesluts från viktiga samhällsfunktioner.

Förvaltningen pekar särskilt på risken att biometriska uppgifter över tid börjar användas för fler syften än de ursprungligen avsågs för. Varje utvidgning av användningsområdet bör därför föregås av noggranna bedömningar av behov, proportionalitet, rättssäkerhet och integritetsskydd. Ändamålen för behandling av biometriska uppgifter bör vara tydligt reglerade.

Miljönämnden

Miljönämnden välkomnar åtgärder som syftar till att stärka identitetsförvaltningen och motverka identitetsbedrägerier, välfärdsbrott och organiserad brottslighet. Nämnden konstaterar att förslaget inte innebär några förändringar av miljönämndens tillsynsbefogenheter enligt miljöbalken, livsmedelslagen eller annan lagstiftning. Nämnden har inte någon generell befogenhet att kräva att personer legitimerar sig vid tillsynsbesök. De direkta konsekvenserna för nämndens operativa tillsyn bedöms därför vara begränsad.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret välkomnar utredningens intentioner men ser att det finns aspekter som inte behandlas i tillräcklig omfattning. Ur ett barnrättsperspektiv behöver särskilt hanteringen av skyddade personuppgifter lyftas, exempelvis för våldsutsatta kvinnor och barn. Stadskontoret ser även en risk för att tekniska lösningar inte utformas så att de i tillräcklig utsträckning kan användas av personer med fysiska, kognitiva och

sensoriska funktionsnedsättningar. Vidare efterfrågar stadskontoret vilka eventuella kostnader införandet kommer att innebära för kommunerna, exempelvis utbildning, administration och tekniska förutsättningar.

Stadskontoret menar också, liksom arbetsmarknads- och socialförvaltningen och funktionsstödsförvaltningen, att det är viktigt att det säkerställs att de kommunala myndigheterna har möjlighet att enkelt och effektivt verifiera uppgifterna i identitetshandlingarna.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör